

*О.О. Соловійова, к.е.н.,
І.М. Герасименко, к.е.н.
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Інвестиційна привабливість авіаційної та туристичної інфраструктури в Україні

Розглянуто пріоритетні напрямки в організації авіаційного туризму в Україні. Запропоновано заходи щодо розвитку та механізму фінансування внутрішніх авіаперевезень в Україні. Проведено аналіз туристичної галузі України

Одним з надзвичайно пріоритетних напрямків для нашої країни в рамках програми «Велике будівництво» є розвиток авіації і туризму. У листопаді 2021 року у терміналі F аеропорту «Бориспіль» відбувся форум «Велике будівництво: авіація і туризм», в рамках якого було підписано меморандум між Міністерством інфраструктури України і компанією Airbus. Передбачено наступні напрями:

- великі проекти української авіації;
- інфраструктура авіаційної галузі;
- розвиток малої та великої авіації;
- розвиток внутрішнього та зовнішнього туризму;
- розвиток туристичної галузі та туристичного продукту [1].

Державою чітко визначено пріоритети, які полягають у системному розвитку авіації, у тому числі виробництво повітряних суден (літаків, гвинтокрилів та безпілотників); створенні мережі сучасних аеропортів, за допомогою яких відбудеться з'єднання всієї країни, стануть доступними та комфортними внутрішні авіаперевезення. Також передбачено створення державного авіаперевізника.

Для втілення програми необхідно здійснити інвестування у повітряний флот за участю українських виробників та залучення світових лідерів, створюючи спільні проекти в авіабудівництві. Дана ініціатива буде реалізована за участю європейської авіабудівної компанії Airbus. Також у рамках програми буде створена нова база літаків, що матимуть передове технічне забезпечення, значно зменшуватимуть використання палива, що дозволить збереження нашого довкілля.

За допомогою авіації відбувається максимальне пришвидшення пасажирських та вантажних перевезень, відкриваються нові можливості для розвитку туризму та країни в цілому. При щорічному зростанні мандрівників необхідно збільшувати кількість регіональних аеропортів та здійснювати їх оновлення. Це в майбутньому стане інструментами відновлення внутрішніх авіаперевезень.

Такі перспективи має і Житомирський аеропорт ім. С.П. Корольова. За попередніми оцінками, очікуваний пасажиропотік тут може скласти до 700 тисяч пасажирів на рік в обох напрямках. На території цього аеропорту

заплановано будівництво вантажного терміналу, що призведе до підвищення інвестиційного клімату регіону та згодом надасть можливість розвитку індустріального парку, що межуватиме поруч з аеропортом. Отже, для Житомирщини розвиток авіатранспортної інфраструктури є стратегічним інвестиційним компонентом. Так, на 2021-2030 роки передбачається загальний обсяг інвестицій, який становитиме рекордні 34 млрд грн.

Також програмою «Великого будівництва» передбачено створення Спецфонду для авіа та залізничної інфраструктури [2].

За допомогою Спецфонду у найближчі роки планується залучити близько 16 млрд грн. на розвиток аеропортів та залізниці. Міністерством інфраструктури України опрацьовуються нові механізми фінансування авіаційної та туристичної інфраструктури в межах реалізації програми «Велике будівництво». Саме створення Спецфонду для розвитку авіа та залізничної інфраструктури і є одним із таких механізмів.

Початок впровадження в Україні механізму Public Service Obligation передбачає компенсацію з бюджету частини вартості квитка на маршрутах, критично важливих для держави. На сьогодні вже є досягнення принципової згоди з авіакомпаніями щодо розвитку внутрішніх авіаперевезень. Урядом також опрацьовується знижка ставки ПДВ до 7% на операції з внутрішніх авіаперевезень.

Туризм може і має бути бустером для економічного зростання. Саме тому вкладення в інфраструктуру туристичної галузі є найбільшим мультиплікатором та впливає на велику кількість суміжних галузей.

Меморандум про співпрацю між Міністерством інфраструктури України і однією з найбільших у світі авіабудівних компаній Airbus передбачає можливість лізингу чи купівлі 22 літаків [3]. Цим фіксується спільна мета України та Франції, яка полягає у співпраці в авіаційній галузі та окреслює алгоритм робіт у межах створення національної авіакомпанії та придбання літаків.

Розглядається можливість лізингу/купівлі: 6 малих вузькофюзеляжних літаків (типу A220); 12 середніх вузькофюзеляжних літаків (типу A320/A321); 4 широкофюзеляжних літаків (типу A330/350). Airbus розглядає також можливість співпраці з українською авіакосмічною галуззю після створення в Україні національного авіаперевізника.

Туризм воєнного часу: хто і як їздить подорожувати з України має свої особливості [4]. Під час війни у країні залишаються чимало родин із дітьми, які потребують відпочинку з метою зміни обстановки або оздоровлення. Маючи джерела доходів, люди намагаються організувати відпустку за своїм улюбленим маршрутом. Але війна внесла свої корективи. На початку війни туристичні поїздки зупинилися повністю. Ситуація була нестабільною, багато людей виїжджали за кордон, щоб врятуватись. Утім, поступово стало зрозуміло, що війна триватиме довго, тож потрібно адаптуватись до нових реалій.

Попит на подорожі почав знову відновлюватись ближче до літа. Але порівнюючи нинішні бронювання з обсягом попереднього року (який також

був складним через пандемію коронавіруса), то падіння передбачається колосальним.

Порівнюючи статистичні дані турів з України у червні 2022 року з тим же місяцем 2021 року, маємо співвідношення кількості туристів: близько 1440 туристів – 2022 рік; понад 95000 туристів – 2021 рік. Ближче до літа попит на закордонні подорожі з України почав знову відновлюватись.

Зважаючи на кількість російських та українських туристів, які тепер не будуть подорожувати, Всесвітньою туристичною організацією прогноуються втрати понад 14 мільярдів доларів США у 2022 році.

Ці цифри демонструють загальний стан справ у туристичній галузі. В майбутньому на нас, звичайно, чекає відновлення виїзного туризму з України, залежно від швидкості відновлення економіки після війни.

Що стосується додаткових факторів негативного впливу війни, то за дослідженнями Європейської туристичної комісії настроїв подорожувальників, дійшла висновків, що 19% опитаних китайських і 41% японських мандрівників не готові подорожувати до країн ЄС через агресію рф.

Висновки. Системний розвиток авіаційної галузі за підтримки держави сприятиме зростанню авіаційного туризму в Україні. Державна підтримка туристичної інфраструктури має велике значення, так як туризм може і має бути інструментом для економічного зростання та відновлення економіки після війни.

Список літератури

1. Форум «Велике будівництво: авіація і туризм». URL: <https://oda.zht.gov.ua/news/forum-velyke-budivnytstvo-aviatsiya-i-turyzm-dav-start-rozvytku-nadzvyčajno-priorytetnyh-napryamkiv-dlya-nashoyi-krajiny-vitalij-bunechko/> (дата звернення 01.09.2022).
2. Інформаційне агентство УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/economics/transport/u-ramkah-velikogo-budivnictva-bude-stvoreniy-specfond-dlya-avia-ta-zaliznichnoji-infrastrukturi-novini-ukrajina-11621794> (дата звернення 01.09.2022).
3. Мінінфраструктури і Airbus будуть спільно розвивати авіацію за програмою «Велике будівництво». URL: <https://www.vinrda.gov.ua/news/ostanni-novynu/mininfrastruktury-i-airbus-budut-spilno-rozvyvaty-aviatsiiu-za-prohramoiu-velyke-budivnytstvo> (дата звернення 01.09.2022).
4. Туризм воєнного часу: хто і як їздить подорожувати з України. URL: <https://www.unian.ua/tourism/lifehacking/turizm-voennogo-chasu-hto-i-yak-jizdit-podorozhuvati-z-ukrajini-11925096.html> (дата звернення 01.09.2022).